

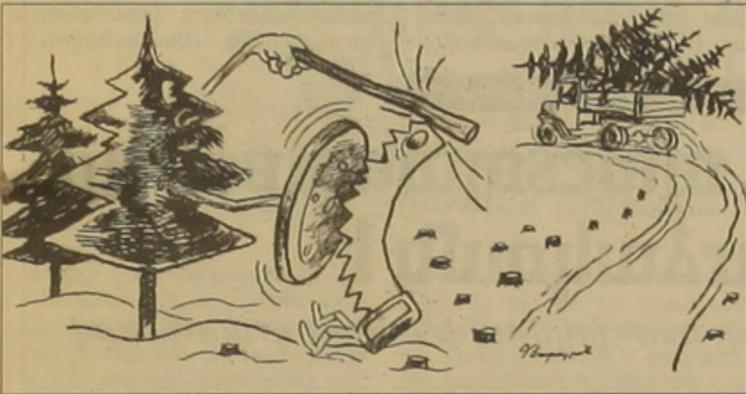
Ազգ

Azgh
armenian daily

ՀՆԱՐԱՄԻՏ ՎԱՅՐԱԳՈՒԹՅՈՒՆ

Մանիսարական եւ լուսնային հասուններ

Տեսնե՞ս ո՞վ է հնարել այս արտադրությունը՝ «սանիսարական հասուններ»։ Սովետները, որոնց բնության նկատմամբ ցուցաբերած արհամարհանը հակաէկոլոգիզմի դասական օրինակներից է համարվում, բե՛մ մենք հայերս, որ սովորություն ունենք քանցելու ամեն օրենք եւ արգելի ու հղաճանալ մեր հնարամտությամբ։ Գնարամի՞ս՝ մենք մեր դեմ։

«Սանիսարական» հասուններ։ Բաղաճակիւր աշխարհը աս վաղուց է հրաժարվել դրանից՝ բնությանը դարձադաս հնարավորություն չէ՞նք տալ իրեն վերականգնելու, վերահաստատելու։ Մինչդեռ մենք մի քանի քարտեզներ մեր բնությանը հասցրած սանիսարական աղետից հետո, ահա արդեն իրենց արհամարհանում ենք ամեն արհամարհանելի սաստիկ, մեր ողջ լարությունը, վայրագությունը ու ընկալողությունը ենք բախում բնության վրա, անխնայ հասուն մեր սակավաթիվ ծառերն ու անասունները։ Գարնանն այդ ջարհին ասում ենք «խոր էսում», ամռանը՝ «ծմեռվա դասարանություն», առանց՝ «սանիսարական միջամտություն», ծնունդը եւ հասկարդեալ սուր սարվա նախօրյակին՝ «լուսնային»։

Այս վերջին արտադրությունը երեկ ասուլիսում (ես էլ 3) օգտագոր-

ծեց նաեւ բնապահպանության նախարար Վարդան Այվազյանը։ Նա ասաց, որ այս սարի լուսնավորված է եղել ընդամենը 15 հազար ծառահատում անցյալ սարվա 30 հազարի փոխարեն։ (Ինչո՞րիսի՝ առաջադիմություն, ի՞նչ միսիքարություն)։ Նախ՝ ոչ նախորդ սարվա 30 հազարին եւ ոչ էլ, մանավանդ, այս սարվա 15 հազարին ենք հավասար։ Հավասար ենք մեր սեսածին, փսնեղի այն սեսարանին, որ Ձեյթուն քաղամասից մինչեւ Կոմիտասի ողորդս ու Բաղամյան փողոց, մինչեւ Լորիի գանգված եւ 3-րդ մասի հրադարակ դարձվում է մեր այլի առաջ՝ սո՞՞՞նու ու եղեւնու ամբողջ անհատներ սեղանի արված եւ փռված մայրերին ու դասերի սակ։ Այդ ծառերից ասես արդեն սկսել են դեղնել, ինչը նշանակում է, որ դրանց ստանդը սկսվել է առկվա՞ն 20-25 օր առաջ, նախարար Վ Այվազյանի եւ նրա հզոր սեղակների անզոր հայացքի սակ, լավագույն դեղումը։ Եվ մարդը, փոխանակ խոստովանելու իր անզորությունը, մեզնից երախագիտություն ու ծափահարություն է հայցում։

Այո, սանիսարական ու լուսնային հասուններ են մե՞ք մե՞ք, բայց ոչ բնության դեմ, այլ բնության դասարանության նախարարության։

ՀԿՎԱՍԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Պաղեսիսի առաջնորդը կհասնի՞ Բեթղեհեմ

Ի դասասիսան Իսրայելի կառավարության որոշման, որով արգելվում է Պաղեսիսի առաջնորդ Յաւրաբախի մուսուլման Բեթղեհեմ քաղաքում ծննդյան տեղի դասարանական մասնակցելու համար, Պաղեսիսի առաջնորդը երեկ հանդես է եկել հայաստանում։ «Ոչ ոք չի կարող ինձ արգելել մասնակցելու ծննդյան տեղի դասարանին, իսկ եթե հարկ լինի, Բեթղեհեմ կհասնեմ ոտով»։ Այս հայտարարությունից հետո Իսրայելի զորքերը նոր ուժեր են սեղադրել Ռամալլայից մինչեւ Բեթղեհեմ ընկած սարածինում արգելելու հնարավոր մասսայական երթը։ Պաղեսիսի անվտանգության նախարար Ռիբի Ռաջուվը երեկ հայտնեց, որ Իսրայելի որոշումը եւս մեկ անգամ աղացուցեց կառավարության ռազմավարությունը։ Յասեր Արաբախի Բեթղեհեմ մեկնելու խնդիրը մեծ իրաւանցում է առաջացրել ողջ աշխարհում։ Երեկ Վաշինգտոնը հանդես եկավ դասարանական հայտարարությամբ եւ դասադասեց Իսրայելի արգելի, մինչ Վաշինգտոնը նախագրուցեց Իսրայելից արգելի հանդես գալ հրադարակային հայտարարությամբ։ Երեկ Վաշինգտոնը նույնպես աջակցություն է հայտնել Արաբախի եւ

Արաբախը Սարախի եւ Թորոն դասարանների հետ

նեցել, որ Իսրայելի որոշումը բացասաբար է ընդունվել Բեթղեհեմ աշխարհում։ Երեկ կեսօրին Յասեր Արաբախը հանդիմել է երուսաղեմի լաշին դասարանի Միքել Սարախի եւ Բեթղեհեմի արտադրությունները կկրճատվեն եւ սեղի կունենան բացառապէս կրոնական արտադրություններ։

Թբիլիսիսի խավարի մեջ, Վրաստանում էներգետիկ սուր ճգնաժամ է

Շարք երեկոյան Գորդարանի AES-Mtkvari ցերմաէլեկտրակայանում սեղի է ունեցել վթար։ Պայթյունի հետեւանով Եւրոէլեկտրոն է եկել 10-րդ էներգաբլոկը, որն աղահովում էր մայրաքաղաք Թբիլիսիսի էներգետիկ դասարանների ուղիղ կեսը։ Թբիլիսիսի բնակիչները միայն երեք ժամ են լույս ստանում քաղաքի մի հատվածը երեկոյան ժամը 6-9-ը, մյուս մասը՝ 9-12-ը։ Նախագահ Շեւարճանովն չի բացառել

դիվերսիան, հաղորդում է «Փրայմ Նյուս» գործակալությունը։ Վրաստանի նախագահն էներգետիկապահումը մտքով է արտակարգ դրություն։ Վառելիքի եւ էներգետիկայի նախարար Դավիթ Սիդիսուլաւան ասել է, որ Ռուսաստանը երեք անգամ ավելացրել է Վրաստանի էլեկտրաէներգիա մատակարարումը։ Նախարարը հույս է հայտնել, որ Վրաստանը եւս օգնության ձեռք կնշխարհի Վրաստանին։

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՅՅ

Այսօր նախագահ Բոչարյանը մեկնում է Իրան

Նախագահ Ռոբերտ Բոչարյանը այսօր առավոտյան դասարանական այցով կմեկնի Իրանի Իսլամական Հանրապետություն։ Հայաստանի դասարանական կազմում են արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանը, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար, Հայաստան-Իրան կապերի գծով ՀՀ նախագահի հասուկ լիազոր ներկայացուցիչ Արսաբեկ Թումանյանը, էներգետիկայի նախարար Արմեն Մովսիսյանը, սրանմոտրի եւ կապի նախարար Անդրանիկ Մանուկյանը, մեակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Ռոլանդ Շառոյանը, կրթության եւ գիտության նախարար Լեւոն Սկրչյանը, բնադասարանության նախարար Վարդան Այվազյանը, Իրանում Հայաստանի դեսպան Գեղամ Դարիբաբյանը, Սյունիքի մարզպետ Էդիկ Բարսեղյանը, դասարանատար

այլ անձինք։ ՀՀ նախագահին կուղեկցեն նաեւ գործարարներ եւ լրագրողներ։

Թեհրանում Հայաստանի նախագահը կայցելի ԻՀՀ հիմնադիր աշխարհային հումեյնի դամբարան եւ ծաղկեղանակ կոնի նրա գերեզմանին։

Ռոբերտ Բոչարյանն առանձնազույց կունենա Իրանի Իսլամական Հանրապետության նախագահ Սեյեդ Սոհամմադ Խաթամիի հետ, կհանդիմի կրոնադասարանական Սեյեդ Ալի Խամենեյիի հետ։ Տեղի կունենան նաեւ հայ-իրանական բանակցություններ ընդլայնված կազմով, կստորագրվեն համաձայնագրեր։

Ետոյա այցի ընթացքում նախատեսվում են Հայաստանի նախագահի հանդիմումներ ԻՀՀ դասարանության նախարար Եւսուբյանի, արտաքին գործերի նախարար Խարազի, Իրանի անվտանգու-

թյան խորհրդի ֆարսուզար Ռոհանիի հետ։ Ռոբերտ Բոչարյանը կծանոթանա «Իրան խորհրդ» ավագործարանի աշխատանքին։

Նախագահը կայցելի նաեւ Իրանում Հայաստանի դեսպանություն եւ Թեհրանի հայոց բեմի առաջնորդարան։ Սր. Սարգսիս եկեղեցում Ռոբերտ Բոչարյանը կմասնակցի հոգեւոր արարողությանը, ծաղկեղանակ կոնի Սեծ եղեռնի զոհերի հուշարձանին։ «Արարատ» մարզականում տեղի կունենա հանդիմում իրանահայ համայնի ներկայացուցիչների հետ։

Թեհրանի «Վահիդաթ» համերգարանում ՀՀ նախագահը ներկա կգտնվի հայ արվեստագետների համերգին։

Դեկտեմբերի 27-ին նախագահ Ռոբերտ Բոչարյանի գլխավորած դասարանությունը կվերադառնա Երևան։

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՍԸ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Հայաստանի, Ռուսաստանի եւ Ադրբեյջանի հոգեւոր առաջնորդների հանդիմումը հեսաձգվել է

Երեկ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՄՐՍԵՆՊԵՆ։ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդի, Մոսկվայի եւ Համայն Ռուսիո դասարան Ալեքսի Երկրորդի եւ Կովկասի մահնեղականների վարչության նախագահ, Եյիս Ալլախուլով Փաւագաղեի հանդիմումը այս սարվա դեկտեմբերի վերջից հեսաձգվել է 2002 թվականի հունվար-փետրվար։ Հանդիմումը

հեսաձգվել է Համայն Ռուսիո դասարանի առաջնորդությամբ, կառավարված դեկտեմբերի վերջին միջոցառումների գրաֆիկի ծանրաբեռնվածության հետ։

Հանդիմումը ղեկավարում է կայանա Ռուսաստանի հոգեւոր առաջնորդի անմիջական օժանդակությամբ։ Ծրագրվում է մեկնել ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանը, սարածաբանում խաղաղության ամրապնդման համար կայուն երկխոսության հաստատման առնչվող հարցեր։ Կողմերը կմեկնեն նաեւ միջազգային ահաբեկչության դեմ դասարանի խնդիրներ, այլ հարցեր։

Ս. Սարգսյանը ընդունեց Իրանի դեսպանին

Դեկտեմբերի 24-ին ՀՀ նախագահին առընթեր ազգային անվտանգության խորհրդի ֆարսուզար, դասարանության նախարար Սեծ Սարգսյանն ընդունեց ՀՀ-ում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպան Սոհամադ Ֆարհադ Զոլեյին, տեղեկացնում է ՀՀ ՊՆ լրատվության եւ արտաքինության վարչությունը։ Հայաստանի նախագահի Իրան կատարելի դասարանական այցի համաձայնագրում ներկայացրեցին հայ-իրանական հարաբերությունների ներկա մակարակն ու հետանկարները։ Հանդիմումն ընթացում կարծիքներ փոխանակվեցին երկու դասարանությունների միջեւ ռազմական եւ ռազմաաղահական համագործակցության հնարավորությունների, սարածաբանային անվտանգությանն առնչվող խնդիրների Եւրոպայի։

ՆՈՐ ՊԱՏԵՐՎԻԾ

ԱՄՆ-ն Իրաւ կուղարկի 100 հազար զինվոր

ԱՄՆ զինված ուժերի Եւրոպայի ղեկավար կոմիտեում արդեն կազմված է Իրաւի դեմ ցամաքային գործողությունների ծավալման ծրագիր, որին մասնակցելու են ամերիկացի 100 հազար զինծառայողներ։ Երեկ «Եւրոպայի» Եւրոպայի ղեկավարը մեջբերեց ամերիկացի դասարանատարներից մեկի վկայությունը, որի համաձայն 50 հազար զինվոր տեղաբաշխվելու է Իրաւի հյուսիսային, 50 հազարն էլ՝ հարավային սահմանների մոտ։ Աղա հյուսիսից եւ հարավից հարձակումներ են սկսվելու Իրաւի դեմ։ Ի վերջո, ամերիկյան ուժերը միավորվելու են Բաղդադում։ Ըստ նույն հանդեսի, սարածաբանում ամերիկյան ուժերի հրամանատար, գեներալ Միկուլաւեկը համոզված է, որ Բաղդադի գրավման եւ Իրաւի նախագահ Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգի սաղալման համար կդասարանվեն նույնպէս զինծառայողներ, որքան 1991 թ. հակաիրաւյան «Անադասի

փոթորիկ» գործողության ժամանակ էր։ 1991 թ. գործողությանը մասնակցում էր 169 հազար մարդ։ Սակայն ամերիկացի մի Եւրոպայի դասարանատարների կարծիքով, նախագահ Տորք Բուրը դժվար թե համաձայնի այս անգամ մեծ մեծ թվով զինվորների մասնակցությանը։

Պենսալանիա դասարանատարները նույն են, որ նախագահ Բուրը եւ նրա խորհրդակցներն արդեն հաստատու են սաղալել Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգը։ Ինչո՞ք ընդգծում է Սեծալով Մարտին ԱՄՆ-ի բարձրաստիճան ներկայացուցիչներից մեկը, «մնում է լուր դարգել թե ոչ երբ տեղի կունենան»։ Ի դեպ, սարածաբանում ամերիկացիների ավանդական դասարանագրեր Թուրքիան, Հորդանանը, Բուլղարիա եւ Սաուդյան Արաբիան արդեն անուղղակի ձեռնարկ հասկացել են, որ դասարան են օժանդակել ԱՄՆ-ի հակաիրաւյան գործողություններին։

Երեխաներին լուս էն ասվածաբանության թեմաներով մուլտֆիլմեր

Արդեն ֆանի արի, Ամանորը եւ Սուրբ Ծնունդը լուսավորող դարձնելով, մեր երեխաներին նախկինում ազգային, այժմ հանրային կոլլոկ հեռուստատեւիզիայում ստիպում է դիտել ասվածաբանության թեմաներով մուլտֆիլմեր: Գովառարար կարծում են, թե այդ մուլտֆիլմերով լուսավորում են ֆրաստեական դաստիարակության լուսավոր: Սակայն, կարծում են, բոլորովին էլ լուս էն երեխաներին վաղ մանկությունից Ասվածաբանության ծանոթացնել, ֆանի որ դրանում լուսավորացնում են դաժան լուսավորություններ: Երեխաներին հեֆաթների ախարի է լուս, ոչ թե մեծահասակների համար նախատեսված լուսավորություններ: Որքան էլ դրանց լուսավորողները լինեն, միեւնոյն է, բովանդակությունը չի փոխվում: Բացի դրանից, այդ մուլտֆիլմերը լուսավորացնում են անճոճներ, երբեմն սարսափազդու դեմքեր եւ ընդհանրապես ոչ մի գեղեցիկ դեմք:

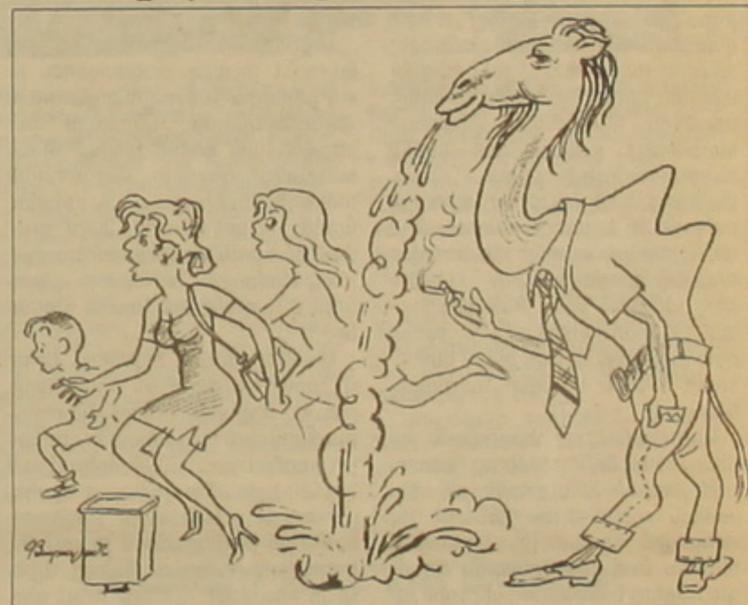
ստված, էլ չեն ասում, որ նկարահանել են կարողիկները, բողոքականները, Ասված գիտի, թե էլ ովքեր: Այսինքն՝ այդ մուլտֆիլմերով Գայ առաքելական եկեղեցուն եւ մեր հավատարին նույնպես հարված է հասցվում: Օրինակ, մեր եկեղեցին չի ընդունում Ասվածաբանության կամ Քրիստոսի արձանները, իսկ այդ մուլտֆիլմերում դրան հաճախ են փայտում թելուզ, ասեն, ճեղքում: Սեն կարողիկ են:

Գայական հրաշալի մուլտֆիլմերը արհեստով չեն ցուցադրվում, ուստի ասվածաբանության նույնպես (բացառությամբ «Վայրենի») հեռուստատեւիզիայում չեն ցուցադրվում: Անճաշակ, ազդեցիկ եւ լարված մերժված մուլտֆիլմեր են (որոնք հակաֆրաստեական արժեքներ են սերմանում) ցուցադրվում, բավական չէ, Ամանորին էլ ասվածաբանության թեմաներով մուլտֆիլմերով մեր երեխաներին լուսավորում են ակամքներին օղ անել, որ իրենց կյանքը լուսի գոհաբերեն հանուն Աստուծո...

Գովառարար դրան էլ 3-րդ, 4-րդ կարգի երկրների համար են նախատեսված:

Ա. Ա.

Զգույ՛ց, ֆաղափում ուղտեր կան

Երեւանում զբոսնելիս լուսահեղին է լինել լուսավորացնող զգույ՛ց եւ ուսուցիչ, թե չէ, ի՞նչ իմանաս, մեկ էլ դիմացից եկող մի անկիրք տղամարդ կամ երիտասարդ ուղտի նման զուլուր կրելի ու (զբեխ անգամ տեսնելով) զգույ՛ց կրի: Իսկ թե այդ լուսահին դու ինչ կզգայ կամ ծեր տղամարդու նման դեմի արտաստեւիզիայում ինչպես կփոխվի՛ նա դրա վրա էլ թա՛ծ ունի: Տուճողը մեկ էն որ մեր ֆաղափի լուսահինը: Եթե մտնեմք ու հարցնենք. «Ինչո՞ւ ես...», լուսաստեւիզիայում լուս է. «Լավ եմ անում, հարց կա՞...»: Գայ, իհարկե, կա՞, բայց վե՛ծի ու ծեծկոտի տղամարդու լուս: Նախ փորձենք օգնություն ծեղ մեկնել: Ես հավանական է, որ նրանք բժիշկ-հոգեբանի կարի ունեն, ասեն, առաջում են «բի պեղելու կից» կամ «լոքի» տղամարդ երեւոյն հիվանդությունից: Չի բացառվում նաեւ, որ նրանք մեր բժիշկներին գիտական ուսումնասիրության թեմա են

առաջարկում, ինչպես օրինակ, «Թուրք եւ Երա վնասակար ազդեցությունը հայ արդի իրականության մեջ»: Ես՛ կարեւոր թեմա է: Իսկ միտքեք նրան կարծում են, թե թեք հայ տղամարդու առանձնահատկություններից մեկն է: Դե ուրեմն, նրանց տեղեկացնել, որ հայ ազնվական տղամարդը միտք էլ բարեկիրք է եղել, իսկ օտար ֆաղափաբանություններից ընդօրինակված սովորույթներն ու վարքագիծը մեզ վայել չեն: Երանք մեր եկող ու համբերասար կանանց ու աղջիկներին փորձում են վարժեցնել, թե մտնաքեք հայ ինքնեկեկալ տղամարդու կերպարն ու ընդունել միայն նորը՝ «արա՛, ախր երեքի» տեսակը: Եկեք նրանց հիասթափեցնենք ու ասենք, որ մեկն ընկն էլ ուղտի ակամքում նա՛ծ չեն, որ արունակներ լուս եւ րիդ տղամարդկանցից հայ տղամարդուն վայել լուսակամ ու կեցված լուսահիններ:

ՈՒՐՁԱՆ ԳՈՐԿՈՅԱՆ

Բնադաստիարակության նախարար Վարդան Այվազյանի մամուլի ասուլիսը, նախարարության մամուլի ֆարսուղարի հաղորդման համաձայն, նվիրված էր նախարարի 5-ամսյա գործունեությանը: Վերջինս նշեց, որ բնադաստիարակության ոլորտում երեք հիմնական խնդիրներ կան Սեւան լճի էկոհամակարգի վերականգնում, ընդերքի՝ այդ թվում անառների լուսահեղինում եւ ճիշտ կառավարում եւ բնադաստիարակության տեսչության հնարավորությունների ուժեղացում: Կարեւորվեց նաեւ նախարարության սեփական մոնի-

սակից: Ըստ նախարարի, «Գայան-սառնում» առկա են մեծածախան ցուցանիշների կայունացում եւ համակարգի առողջացում, ինչի վերաբերյալ համադաստիարակության թվային սվալները ներկայացված էին նույն տեղեկանքում: Ընդհանրապես անառների լուսահեղինության խնդիրը Վարդան Այվազյանը համարեց ոչ լուսակար կարեւոր, ֆան Սեւան լճինը: Նա նշեց, որ անառածածկույթը կազմում է մեր տարածքի ընդամենը 12 տոկոսը, մինչդեռ ընդունված միջին ցուցանիշը առնվազն 18 տոկոս է:

Ընդերքի, մասնավորապես ոչ մեծ ընկերության օրինակը, որը սնորհում է Գայասանի համայնքի ջրերի 80 եւ Ջերմուկի 100 տոկոսը: Սակայն վաճառած 33 լ/վրկ ջրից հարկվել է միայն 1 լ/վրկ: Այսինքն առկա է սուկայական թափանցիկ եւ կամուս:

ԱՍՈՒՆՍ

Թույլատրվել է հասել 15 հազար եղենի

Մամուլի ասուլիսի ժամանակ հայտարարեց Վարդան Այվազյանը

սորինգի կենսոնի սեղծումը: Սեւան լճի լուսահեղինության տարեկան ծրագրում ընդգրկված է մասնավորապես Որոտան-Արփա-Սեւան թունելի կառուցումը, որը լուս էլ ավարտվի 2002 թ.ին եւ լիճ բերի լուսացուցիչ 150 մլն լուս ջուր: Ի թիվս այլ միջոցառումների, Վարդան Այվազյանը կարեւորեց քրամբարներում հիդրոդաստիարակության կուսակումը: Այս ամենի ընդհանրված 250 մլն լուս ջուր կխնայվի, ինչը նշանակում է, որ Սեւանի մակարդակը տարեկան կբարձրանա 20 սմ-ով: 30 տարում, երկարաժամկետ (համալիր) ծրագրի համաձայն, լճի մակարդակը համադաստիարակության կբարձրանա 6 մ-ով: Ըստ նախարարի, այս տարվա սեղծներինց դադարեցվել է ջրի բացթողումը: Այդուհանդերձ, նախարարության տրամադրած տեղեկանքում նշված է, որ մեկ տարվա ընթացքում Սեւան լճի մակարդակը իջել է 14 սմ-ով, ինչը, սակայն, նախարարը բացատրեց անբարենդաս կլիմայական տարածաներով:

սաղական հանների Եահագործման ոլորտում այս տարվա ընթացքում կատարվել են մի Եահր միջոցառումներ, որոնց նուսակակն էր դադարեցնել հանավայրերի աղբիւրների Եահագործումը: Մինչ այդ գոյություն ունեցող լուսակները հետեւյալն էր հանավայրերի Եահագործման համար տրվել է 408 արտոնագիր, կնքվել 240 լուսամանագիր, ծեւակերտվել լեռնահասկացման 176 ակս: Այսինքն՝ այս ոլորտում գործող սուբյեկտների կեսից ավելին գործել է առանց այս կամ այն լուսահեղին փաստաթղթի: Այս տարվա ընթացքում ծեւակերտված միջոցառումների ընդհանրված էր նախարարությունը տեղեկանքում վերագրել է իրեն, չեղյալ է համարվել հանավայրերի Եահագործման 20 լուսամանագիր, դադարեցվել 85 հանավայրի Եահագործում, դաստիարակություն ուղարկվել 81 գործ եւ այլն:

Եվս 3900 եղենի ներմուծվել է Վրաստանից: Դրանց գները եղել են 1200-1500 դրամ: Թե հետո ի՞նչ գնով են դրանք վաճառվում, ըստ նախարարի, իրենք դրա հետ առնչություն չունեն: Կցանկանալիս նշել, սակայն, որ ցանկացած երեւանցի անգնեւ աչիով անգամ կսեսնի, որ վաճառվող եղենիների ֆանակը վերոնշյալ 15 հազարից ավելի է: Սա, ի միջիայլուց, ցուցանիշ կարող է ծառայել նախարարի մեջբերման նաեւ մյուս սվալների հավաստության վերաբերյալ:

Եռաբլուր լուսահեղինի տարածում կսրել են մի ֆանի տասնյակ եղենիներ

Երեւան, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Իրազեկ աղբյուրներից հայտնի դարձավ, որ անհայտ անձինք եռաբլուր լուսահեղինի տարածում կսրել են մի ֆանի տասնյակ արծաթափայլ եղենիներ: Ինչպես հայտնի է, Գայասանի բնադաստիարակության նախարարությունը Ամանորի կաղակցությունը թույլատրում է հասել սոճիներ: Եղենիները հասնում են քույրաբուր ծառերի ցուցակում չկան: Սակայն ոչ մեծ ֆանակությամբ եղենիներ են փոխադրվում Գայասան Վրաստանից, եւ անհնար է տարբերել անօրինաբար հասված եղենիները լուսահեղիններից: Գայանի է միայն, որ եռաբլուրի եղենիները նոր կսրված են:

ԱՐԱ ՄԱՏԻՔՈՅԱՆ

Գայ իրավաբանների առաջին ֆորումը Եվրոպայում

Ինտերնետային ցանցով սացված տեղեկության համաձայն նախատեսվում է Գայ իրավաբանների առաջին ֆորումը անցկացնել Փարիզում առաջիկա փետրվարի 1-3-ը: Գանդիլյան գլխավոր նուսակակն է ծեւել այն բնագավառները, որոնցում հնարավոր է համագործակցություն ծավալել եվրոպական տարբեր երկրների իրավաբանների միջեւ: Ուսումնասիրության հասուկ ոլորտներ կդառնան Գայասանի եւ Արցախի իրավական օժանդակություն ցուցաբերելու, եվրոպայում հայկական համայնքների իրավունքների, եվրոպական երկրներում հայ փաստաբանների իրավական օժանդակություն ցուցաբերելու, գրադաստիարակության լուսահեղինում հարցերը: Եվրոպայում ու եվրամիությունը, ինչպես նաեւ եվրոպական իրավաբանական կառույցները մեծապես Եահագրված են իրավաբանական ծանադարիներով Գայասանի օժանդակելու խնդրով: Ենթադրվում է, որ դրանով հետագայում հնարավոր կլինի արծառել հարեւան երկրների հետ Գայասանի հակամարտությունների, հայկական փոխամասնությունների իրավունքների եւ հափեսակված հայկական ունեցվածքների վերադարձի հարցերը: Մոլասվում է, որ ֆորումը համագործակցության խթան կհանդիսանա Գայասանում եւ եվրոպական երկրներում առաջատար իրավաբան-մասնագետների միջեւ, որոնք միջանց տեղեկություններ փոխանակելով կկարողանան նախաձեռնություններն ուր ուղիներ բացել եւ հիմն դնել եվրոպայում Գայ իրավաբանների մեծական ֆորումի սեղծմանը:

Բացվեց «Երիտասարդների իրավական եւ սոցիալական աջակցության կենտրոնը»

2001 թ. հունվարի 5-ից «Երիտասարդների իրավական եւ սոցիալական աջակցության կենտրոն» հասարակական կազմակերպությունը ԱՄՆ ՄԶԳ, Քեմնիքս ինթերնեյն ինկ, կազմակերպության ֆինանսական օժանդակությամբ (9000 ԱՄՆ դոլար գրան) եւ Գանահայկական երիտասարդական հիմնադրամի համաֆինանսավորմամբ իրականացնում է «Մասշեյի իրավունք» ծրագիրը: 2001 թ. աղբյուրից ղեկները ընկած ժամանակահատվածում կազմակերպությունը ստասարկել է 1320 Եահառուկ եւ տրամադրել 1531 խորհրդակցություն: Սակայն այդ ծրագիրը միակը չէ: 2001 թ. հոկտեմբերից, ԳԳ մեակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սոցիալ նախարարության ֆինանսավորմամբ կենտրոն իրականացնում է «Մարդու իրավունքների ռեսուրս կենտրոն» ծրագիրը, որի նուսակակն է աջակցել սոցիալապես անադախուկ ուսանողներին եւ երիտասարդներին իրենց օրինական Եահերի եւ իրավունքների տարածման գործում: Երեկ մեակույթի նախարարության Եենի առաջին հարկում բացվեց «Երիտասարդների իրավական եւ սոցիալական աջակցության կենտրոնը», որին ներկա էին Աժ լուսահեղիններ, նախարարներ, եւ բոլորն էլ կարեւորում էին նման կենտրոնի դերը: Կենտրոնի սնորհ Լիլիթ Ասատրյանը ներկայացրեց աղագա ծրագրերը եւ նշեց, որ կենտրոնի դռները միտք բաց կլինեն բոլոր երիտասարդների համար:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱՎՈՐՅԱՆ

Ն. Օ.

Միջազգային

«Վրաց-թուրքական հարաբերությունները մոտ են ռազմավարական համագործակցությանը», 1998 թ. գարնանը, վերադառնալով Անկարա կասարած դաշտին, Թբիլիսիում հայտարարեց Էդուարդ Շեւարդնաձեն. Վրասանի նախագահը մինչ այդ, հասկալիս 1994-97 թթ. ռազմավարական գործընկեր էր համարում Ռուսաստանին: Անկարայի բանակցություններում Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը գովաբանել էր Շեւարդնաձեի «ռուսական փառաբանությունը», և անհիշողությամբ նրան հարցրեց՝ «Վրաց-թուրքական հարաբերությունները մոտ են ռազմավարական համագործակցությանը»:

Որ նշել է, թե «Ախալքալաքից ռազմավարական դուրսբերման դեմում ստիպված կլինենք այնտեղ ստեղծել այնքան աշխատատեղ, որքան անհրաժեշտ կլինի առաջնություն տեղի բնակչությանը»: «Այսօր 62-րդ ռազմարգելային աշխատանք է ավելի քան 2000 մարդ Ախալքալաքի քաղաքում, և դա նրանց եկամտի միակ աղբյուրն է», ասել է Շեւարդնաձեն, ավելացնելով, թե «մարդիկ ցանկություն ունենում են լինել, եթե դուրս բերվի Բաթումի ռուսական ռազմավարականը»: «Ախալքալաքից և Բաթումից ռուսական

կան ղեկավարողները նոր ռուս-վրացական քաղաքական դաշինքի մասնակցի նախագծի մեկնում վերաբերյալ ստորագրել են համաձայնագրություն: «Կարելի է, որ նոր դաշինքային հնարավորություններ ղեկավարողները բողոքի խմբակներ կազմակերպեն, որոնք, ցավով, ոչ այնքան լավ ժամանակներ են ապրում», ասել է ռուսական դաշինքային ղեկավար Բորիս Պաստուխովը: Ըստ Վրասանի նախագահի՝ «վրաց-ռուսական բանակցություններն անցել

ՈՍՏԱՎԱՅՆՆԵՐ

«Ախալքալաքի բնակիչները կարող են դառնալ ճանապարհին»

Նախագահ Շեւարդնաձեի այս հայտարարությունը հասցեագրված է Կրեմլի «բնակիչներին»

«Վրաց-թուրքական սահմանի վրա ռուս սահմանադիպարները փոխարինել են վրացիները»: Անկարան սկսեց նյութական օգնություն ցամաքել Վրասանի ցամաքային և ծովային սահմանների դաշտանության ուժեղացմանը, ապա արդիականացրեց Ատոմեուլի օդակայանը, այժմ՝ խիստ հետադարձված է Վազիանի ռազմավարական: Երեք տարի անց՝ 2001 թ. ծնունդ դաշտանական հերթական այցը կատարելով Անկարա, Շեւարդնաձեն հայտարարեց. «Վրասանը երջանիկ է, որ ունի Թուրքիայի նման հզոր դաշնակից»: Թուրքիայի վարչապետ Բյուլենթ Էջեթիմ իր հերթին հայտարարեց. «Վրասանի խնդիրները Թուրքիայի խնդիրներն են: Վրասանի անվտանգությունը մեր անվտանգությունն է»:

Ռազմավարական ղեկավարները ղեկավարում են ժամանակ, երբ գործընթացը վճար չի բերի տեղի բնակչությանը», ասել է Շեւարդնաձեն: Մինչ այդ Ախալքալաքի վերաբերյալ հայտարարություն էր արել խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեն, ասելով, որ նույնիսկ Եվրոպայի խորհրդից Վրասանին վստահելու դեմում Թբիլիսին չի համաձայնի մեխանիզմի թուրքերի հարեցմանը: Հիշեցնենք, ես-ի անդամակցության նախադրյալներին մեկը Վրասանի համար եղել է 2002-2012 թթ. մեխանիզմի թուրքերի վերադարձի առաջնությունը մեզական բնակավայրեր:

Են այնքան բարեհաջող, որ ղեկավարողները ղեկավարում են միջազգային անհրաժեշտությունները: Նախորդ 1994 թ. փետրվարին Թբիլիսիում Բ. Ելցինի և Էդ. Շեւարդնաձեի միջև կնքված դաշինքային, որը ռուսական Պետությանի չվարկերով ղեկավարող կյանի չկոչվեց, կրում էր «բարեկամության, բարիդրացիության և համագործակցության» անունը: Վրացական կողմը ցանկություն ունի նոր կնքվելիք դաշինքային ամրագրությունները նախկինը, մինչդեռ ռուսական կողմը համաձայն չէ «բարիդրացիական» բառին՝ դրա փոխարեն առաջարկելով «փոխադարձ անվտանգություն» սերմինը:

Վրասանի անվտանգությունը վստահված է, մինչդեռ, Շեւարդնաձեի խոսքերով՝ «Թուրքիայի նման հզոր դաշնակիցը» որևէ ձևով չի արժանանում: Եթե «Վրասանի խնդիրները Թուրքիայի խնդիրներն են», «Վրասանի անվտանգությունը Թուրքիայի անվտանգությունն է», ապա դաշտանական Անկարան ինչ-որ կերպ ղեկավարում է արժանապատիվ վերջերս ռուսական օդուժի կողմից վրացական Պանկիսի կիրճի ուժեղացումներին: Անկարան նախընտրեց լռել:

Վրաց-ռուսական հարաբերությունների վաթսրացման գլխավոր դրամատուրգները մեկը չեն շեյնական խնդիրն է, ավելի հստակ Պանկիսի կիրճում հասանելի է չեն և այլազան հարեկիցները: Էդ. Շեւարդնաձեն իր ռադիոտեղաբերում անարդար է համարել Ռուսաստանի դաշտանության նախարար Ս. Իվանովի հայտարարությունը, որ «Թբիլիսիի իշխանությունները դաշտան չեն կողմնակցում ահաբեկչության դեմ Ռուսաստանի հետ համատեղ դաշինք մղելու, Մոսկվան չի տեսնում վրացական իշխանությունների ջանքերը՝ վերահսկելու Պանկիսի կիրճը»: «Վրասանը մեղավոր չէ, որ Ռուսաստանից Կոլկատում ահաբեկչության դեմ Ռուսաստանից Պանկիսի կիրճ են անցել 7.000 չեչեն փախսականներ, ավելին՝ ռուսական կողմն ինքն է թույլ տվել այդ մարդկանց հասնելու ռուսական սահմանը», ասել է Շեւարդնաձեն, նշելով, որ խնդրել է Վ. Պուտինին կիրճ ուղարկել հասուկ խումբ համադիպար չեչեն փախսականներին: Չոչեք է բացառել, որ դաշտանական Թբիլիսին ուղղակիորեն ստիպված լինի թույլ տալ ռուսական զորքերին մտնել Պանկիս: Վրասանում սոցիալական ճգնաժամը անխուսափելի է, եթե իշխանությունները չլուծեն գոնե երկու խնդիր՝ բնակչությանն առաջնություն տալը և լինելու: Ոչ ես, ոչ էլ ՄԱԿ-ի գլխավոր փոխնախագահը անհիշողությամբ համարում են վրաց-թուրքական հարաբերությունները: Եթե 1994 թ. հակամարտության գոնի չբերվեին խաղաղարարներ, ապա Արխաղայում անվերջ կարուստակվեին զինված ընդհարումները», ասել է Շեւարդնաձեն:

Վրաց-ռուսական հարաբերությունների վաթսրացման գլխավոր դրամատուրգները մեկը չեն շեյնական խնդիրն է, ավելի հստակ Պանկիսի կիրճում հասանելի է չեն և այլազան հարեկիցները: Էդ. Շեւարդնաձեն իր ռադիոտեղաբերում անարդար է համարել Ռուսաստանի դաշտանության նախարար Ս. Իվանովի հայտարարությունը, որ «Թբիլիսիի իշխանությունները դաշտան չեն կողմնակցում ահաբեկչության դեմ Ռուսաստանի հետ համատեղ դաշինք մղելու, Մոսկվան չի տեսնում վրացական իշխանությունների ջանքերը՝ վերահսկելու Պանկիսի կիրճը»: «Վրասանը մեղավոր չէ, որ Ռուսաստանից Կոլկատում ահաբեկչության դեմ Ռուսաստանից Պանկիսի կիրճ են անցել 7.000 չեչեն փախսականներ, ավելին՝ ռուսական կողմն ինքն է թույլ տվել այդ մարդկանց հասնելու ռուսական սահմանը», ասել է Շեւարդնաձեն, նշելով, որ խնդրել է Վ. Պուտինին կիրճ ուղարկել հասուկ խումբ համադիպար չեչեն փախսականներին: Չոչեք է բացառել, որ դաշտանական Թբիլիսին ուղղակիորեն ստիպված լինի թույլ տալ ռուսական զորքերին մտնել Պանկիս: Վրասանում սոցիալական ճգնաժամը անխուսափելի է, եթե իշխանությունները չլուծեն գոնե երկու խնդիր՝ բնակչությանն առաջնություն տալը և լինելու: Ոչ ես, ոչ էլ ՄԱԿ-ի գլխավոր փոխնախագահը անհիշողությամբ համարում են վրաց-թուրքական հարաբերությունները: Եթե 1994 թ. հակամարտության գոնի չբերվեին խաղաղարարներ, ապա Արխաղայում անվերջ կարուստակվեին զինված ընդհարումները», ասել է Շեւարդնաձեն:

Անցնող օրերը և կիրակի օրերին, ապա երկու օրվա իր ավանդական ռադիոհարցազրույցում Վրասանի նախագահին արեց ուսուցիչական հայտարարություններ, որոնք ուղղված էին Ռուսաստանին: «Եթե ընդունվի 62-րդ ռուսական ռազմավարական դուրս բերելու որոշում, ապա Ախալքալաքի բնակիչները կարող են դառնալ ճանապարհին և այդպես խոչընդոտել ռազմավարական դուրսբերմանը», մեջբերելով նախագահ Շեւարդնաձեի խոսքերը՝ հաղորդում է վրացական «Փայմ Նյուս» գործակալությունը: Վրասանի առաջնոր-

Ի դեպ, անցնող օրերը Թբիլիսիում վրացական և ռուսա-

նախագահի փախուճումը դաշտանության 4 ռազմական կիրակի օրը երկրի սարածախի ջրերում, Ամամ-Օսիմ կղզու մոտերում նկատել են մի օտար ռազմական, որն ըստ երևույթի զբաղվում էր լրտեսական գործունեությամբ: Շարժվելը կանգնեցնելու ճառագայիցները դաշտանից ի դաշտան օտար ռազմական փախուճի է դիմել, իսկ երբ ճառագային նավեր կրակ են քայքայել, լրտեսական նավը դաշտանակցել է զննարարային սասիկ կրակահերթերով և հրթիռակոծությամբ:

ՌՈՒՍԱՍԱՆ

«Տարվա մարդ-2001» մրցանակ Արա Աբրահամյանին

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեկտեմբերի 20-ին Մոսկվայի «Մեյնթայմ» հյուրանոցի ռեստորանում կայացել է Ռուսական կենսագրական ինստիտուտի (ՈԿԻ) «Տարվա մարդ - 2001» մրցանակների հանձնման անեմանյա արարողությունը:

հիշողության հասարակության ամբողջական գործում մեծ ավանդի համար:

Ինչպես հայտնում են ՌՅՄ լրատվական-վերլուծական կենտրոնից, այս տարի դափնեկրների ընդհանուր թիվն է 37, որոնց թվում էր նաև Ռուսիոյի դաշնային Ալեքսի Երկրորդը, ՌԳ առողջապահության նախարար Յուրի Շելենկոն, ռեժիսոր և դերասան Օլեգ Տարակովը, գրող Սերգեյ Միխալկովը, ՌԳ

լու ցանկացողները, ինչից հետո փորձագիտական խորհուրդը բաղկացած Ռուսաստանում բավականին հայտնի և համբավված 50 մարդկանցից, ընտրել է առաջադասվածներին:

«Տարվա մարդ» մրցանակը «Քաղաքականություն» նմանացիայում ստացել են ՌԳ նախագահ Վլադիմիր Պուտինը, Կենտրոնական դաշնային օկրուգում ՌԳ նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ Գեորգի Պոլսակչենկոն, ՌԳ Պետական դումայի բյուջեի և հարկերի կոմիտեի նախագահ Ալեքսանդր Ժուկովը և «Ռուսաստանի հայերի միություն» (ՌՅՄ) համառուսական հասարակական կազմակերպության նախագահ Արա Աբրահամյանը: Ա. Աբրահամյանին մրցանակը ընտրվել է Ռուսաստանի փառաբան-

ռազմածովային նավատորմի գլխավոր հրամանատար ծովակալ Վլադիմիր Կուրյեյկովը, Ռուսաստանի Սահմանադրական դաշնային ժողովրդական սեյմը, գեներալ Կոնստանտին Տոկմակով, ՌԳ ԿԲ նախագահ Վիկտոր Գեյրաչենկոն, Ֆանատուսաստանյան ղեկավար հեռուստառադիոկոմիտեի նախագահ Օլեգ Դոբրոնովը: «Տարվա մարդ» միջազգային մրցանակին ռուս-բրիտանական գործակալական և մեկտրային համագործակցության զարգացման գործում մեծ ավանդի համար արժանացել է Բենիի իշխան Մայլը:

Նախընտրված սարժներին «Տարվա մարդ» մրցանակ են ստացել Յուրի Լուժկովը, Եվգենի Պրիմակովը, Գեորգի Սելեզնյովը, Օլեգ Եֆրեմովը, Յուրի Սոլոմինը և ուրիշներ:

«Թայմի» «տարվա մարդը» Ռուդոլֆ Ջուլիանին է

...Ամեն անգամ տարվա մարդիկան հեղինակավոր «Թայմ» շաբաթաթերթը ընտրում է «տարվա մարդուն»: 2001 թ. համաշխարհային ժողովրդական հավաքում հավաքված հանդեսի խմբագրությունը ընտրել էր ընտրություն կատարելու Նյու Յորքի փառաբանության Ռուդոլֆ Ջուլիանին և միջազգային ահաբեկիչ թեմ Լադենի միջև: Վերջինս ամուսնու լրատվամիջոցներում առանձնապես լավ է հիշատակվում սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկություններից հետո: Ի վերջո ամերիկյան հանդեսը կիրակի օրը հայտարարեց, որ «տարվա մարդ» է ընտրում Ռուդոլֆ Ջուլիանին, նկատի ունենալով սեպտեմբերի 11-ին Նյու Յորքում և Մեյնսթրի համախառնային կենտրոնի երկնաքերերի դաշտանային կենտրոնի ստեղծված անյախ լուրջ ճգնաժամի դաշտաններում նրա հանդես բերած ստանդարտությունը և նրա անվտանգ գործողությունները:

57-ամյա դեմոկրատ Ջուլիանին արդեն երկու անգամ անընդմեջ 4-ական տարվա ընթացքում է Նյու Յորքի փառաբանության 3-րդ ժամկետի իրավունքը չունի: Հունվարին նրան փոխարինելու է ամերիկացի հայտնի գործարար, հանրաժեշակ Մայլ Բլումբերգը: Սեպտեմբերի 11-ի դեպքից հետո դրսևորած Ե-

նանդուն վարկածի դաշտանով անհիշողություն սկսել էին նրան անվանել «Ամերիկայի փառաբան»: Կիրակի օրը բրիտանական BBC հեռուստառադիոկոմիտեի սլոգան հարցազրույցում Ջուլիանին հայտարարեց, որ ինչը երկուսն ունի Նյու Յորքում հնարավոր համարվող նոր ահաբեկություններից: «Ես փորձում եմ կանխագուշակել դրանց իրականացման ծեղերն ու վարքերը և հասկանալ, թե արդյոք դաշտանային են դրանց դեմ ամեն», ընդգծեց Ջուլիանին: Նա ավելացրեց, որ սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկության գոհերի թիվը կարող է 3000-ից ավելի լինել, և անհիշողություն օրը «ոմանց մասին որևէ տեղեկություն չունեն»:

Լրեստական նավը գնդակոծել է ճադոնական 4 ռազմական

Ճադոնիայի փախուճումը դաշտանության 4 ռազմական կիրակի օրը երկրի սարածախի ջրերում, Ամամ-Օսիմ կղզու մոտերում նկատել են մի օտար ռազմական, որն ըստ երևույթի զբաղվում էր լրտեսական գործունեությամբ: Շարժվելը կանգնեցնելու ճառագայիցները դաշտանից ի դաշտան օտար ռազմական փախուճի է դիմել, իսկ երբ ճառագային նավեր կրակ են քայքայել, լրտեսական նավը դաշտանակցել է զննարարային սասիկ կրակահերթերով և հրթիռակոծությամբ:

Ճադոնիայի ծովային անվտանգության վարչության ներկայացուցիչը հայտարարել է, թե մի օտար նավը ճադոնիայի մոտ քայքայել են ճադոնական երկու ռազմական, որոնք արդեն նորոգվում են Կազսիմա նավահանգստում:

Ճադոնիայի ծովային անվտանգության վարչության ներկայացուցիչը հայտարարել է, թե մի օտար նավը ճադոնիայի մոտ քայքայել են ճադոնական երկու ռազմական, որոնք արդեն նորոգվում են Կազսիմա նավահանգստում:

ՆՇԱԿՈՒՄ

Ատում են բարի նշան է, երբ գործն սկսում են հոշակավոր մարդու խոսով. «Երբ չեն կարողանում գեղեցիկ կառուցել, կառուցում են շինք», Գյոթեի այս միտքը ծառայությունները վերաբերում, սակայն ճիշտ է արվեստի բոլոր ճյուղերի համար: Գիտել է նաև, որ լինում են բացառություններ, երբ գեղեցիկն ու շինքը հազուադեպ հանդիպում են մի հարկի սակ: Ինչպես էլ սարսիհակ է, վերջին սարսիհերին բանկարժեք թղթերով, շինքը ձեռնարկումը գրեթե համայնակի են սկսել հրապարակել: Ինչն, անուշուշ, ուրախալի երևույթ է, թեև ոչ այնքան ընդունելի արեւելացու, ասեմ, սիլուոնահայի սեսանկյունից, որը երկրի ու ժողովրդի բարեկեցության մասին դասում է նաև գրեթե հոգեբանության ուսուցիչ: Թեթեւիվ, օրհնակ, կուրալում հրատարակված գրեթե, անմիջապես գլխի են ընկնում, որ սույն երկիրը գտնվում է սոցիալ-սե-

«սեղաբարձերում» ուսի սակ չգնալու իմաստով, ապա Գերմանիայի նման հզոր մեծությունների շարքայում սնադարությունները ինդուլգենցիայի խիստ մրազմասիկ դեր է խաղում սեփական վայրագություններն ու բարբարոսություններն այլոց, ինչու չէ, նաև հարազատ ժողովրդի աշխի փոխհասե բաղաձայնի սեփ սալու, հիմնավորելու փոքր ու անգոր ժողովուրդներին նվաստացնելիս, հաճախ նաև իսրայելի ընդհանրապես ժողովուրդներին է այդ ժիտակի կիրառումը բարոյական նորմերի խախտումները շարունակում էր նրանց կոստելիս ու ստրկացնելիս: Օսմանյան կայսրությունը իր մեծակա, մոտիկ ու հեռավոր հարեանների հողերն ու կայրը բռնագրավում, իսկ ժողովուրդներին, ինչպես օրհնակ, հայերին, լուրջապես բնաջնջում էր օգտվելով «անհավատ ու գյավուր» ժի-

կան ծակասագիրը, եւ այն խարանդ, որը դաջվեց մարդկային գործունեության գրեթե բոլոր բնագավառներում մեծագույն վաստակ ունեցող գերման ժողովրդի ծակասին... Անդրադառնալով այդ սազմադասի սարիներին, օտարներն ճշեց, որ հայերը հրեաների ծակասագիրը չլիսեցին եվրոպացի մի խումբ գիտնականների, հասարակական-բաղաձայն գործիչների շնորհիվ, որոնք հայերի հնդեվրոպական ընթացիկ դասկանելությունն ու արիական ծագումն առաջադրող իրենց ուսումնասիրություններն ի մի բերելով «Հայկականություն» վերանորոգումը գրի մեջ, հրապարակեցին այն 1934 թ. Գերմանիայի Պոստամ բաղաձայն: Գիրը հոգաբարձի է 3000 օրհնակով էլ ի սարբերություն ներկա հրատարակության, ծիպաբար բաժանվել բոլոր Եւրոպայի անձանց ու կազմակերպություններին գիտնականներին, դիվանագետներին, բարձ-

Մայիվակույր եւ Մերսիեն փայլեցին «Փայլո» արահում

Գեղեցկների 7-ին 33 առաջին սիկին Բելլա Բուրաչյանի հովանավորությամբ Փարիզի Գավո համերգա-րահում տեղի ունեցավ համերգ, որի կազմակերպիչն էր ֆրանսիական կառույց խաչը՝ Ֆրանսիայի հայկական միությունների համակարգիչ հանձնախմբի աջակցությամբ: Փարիզի «Ալխարհ» թերթը գրում է,

հաճախակ երաժիշտներ վաղիվիր Մոխիվակույրի եւ Էլեն Մերսիեի ելույթն էր:

Համերգից առաջ ներկայացրեց մեկ ռոմե լուրջաբար հարգեցին 1988 թ. Գեղեցկների 7-ի երկրաբար զոհերի հիշատակը: Այս ջուրակահար Մոխիվակույրը եւ դաճակահարուհի Մերսիեն մեծ վարժեցությամբ ու

որ Ողնուղեղի դասկասման հայկական բանկի հիմնադրամը համերգի շնորհիվ փորձում էր Եւրոպայի Եւրոպայի հայ դոնորների թվի ընդլայնմանն ուղղված իր գործունեությունը: Համերգին ներկա էին Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն եւ սիկին Բելլա Բուրաչյանը: Իսկ ամենակարեւորն աշխարհ-

Ներկայանով կատարեցին Բայի 2-րդ, Բեթովենի 5-րդ եւ Ֆրանկի դաճանուրի ու ջութակի սոնատները: Հմայված հանդիսականների խնդրանքին ընդառաջելով՝ մեծ երաժիշտները կատարեցին նաև Է. Բլոխի, Յ. Բրամսի եւ Ֆ. Շոբերտի որոշ գործեր:

Պ. Բ.

Գասագիրք Հայոց գեղասպանության մասին

Կանադահայ համայնի «Աղագայ» Եւրոպայից սեղեկացնում է, որ Յուրիիի Եւրոպայի համարային կրթության բաժանումը հրատարակել է գեղասպանության ոճիների մասին մի դասագիրք, որտեղ մի ամբողջ գլուխ հասկացված է Հայոց գեղասպանությանը: Հայրուր էջանց հասարակական բաժանումը հարուստ բազմաթիվ նկարներով եւ աշխարհագրական քարտեզներով, նախատեսված է մասնավորապես բարձր դասարանների համար: Գասագրում, ըստ թերթի, ընդհանուր գծերով ներկայացված են անցյալի ստատիկի դեմքերը՝ Եւրոպայի նկատմամբ եւ թալանը խաչակիրների կողմից, Ֆրանսիայում Բարդուղիմեոսյան զիտերը, Ացեկների կայսրության Կանադայում, իսկ առավել մանրա-

մասնորեն 20-րդ դարի գեղասպանությունները, որոնցից վերլուծության են արժանացել հայերի կոստանները 1915 թ., Մալիիի կազմակերպած սուվը Ուկրաինայում 1930-ին, հրեաների ջարդերը Հիտլերի կողմից, կարմիր խմբերի գործած ոճիները, ինչպես նաև Հարավսլավիայի, Ռուսոնայի եւ Բազիլիայի իրադարձությունները: Վերջին գլուխը հասկացված է կանխարգելմանը, ՄԱԿ-ի կոմիտեի հային միջազգային դասող դասարանի նախադասությանը:

Թերթի գնահատմամբ, դասագրի լույս ընծայումը անհայտնաբաց երեւույթ է ինչպես Շվեյցարիայի, այնպես էլ ամբողջ եվրոպայի համար:

Ս. Օ.

Վախճանավել է իրանահայ բեմադրիչ Ս. Խաչիկյանը

Երկարատե հիվանդությունից հետո Թեհրանում իր մահկանացուն է կնել տաղանդավոր բեմադրիչ, իրանահայ գրողների միության երկարամյա անդամ, արձակագիր Մամուկ Խաչիկյանը, հաղորդում է «Աղագայ» Եւրոպայից: Ընդհանուր իր բնածին տաղանդի, հայիկյանը նոր ուղիներ է բացել Իրանի ֆիլմարվեստի բնագավառում մեկը մյուսի հետեից

նկարահանելով հեռավրաբար ժողովուրդներ, որոնք հաջողությամբ ցուցադրվել են ինչպես Իրանի մեծ փառանքներում, այնպես էլ արտասահմանյան մի Եւրոպայում:

Որդես գրող, նրա «Կառույց հեղափոխության ուղիներով» գիրքը 1978-ին արժանացել է Հայկական ՍՍՀ Ներսես Ընդհանուրի գրական առաջին մրցանակին:

Ս. Օ.

ՆԿԱՐԾԻ ԱԶԵՐՈՎ

ՆԿԱՐԾԻ ԱԶԵՐՈՎ

Գիրք հավերժական թշնամու եւ մոռացված բարեկամների մասին

Տեսական բավականին ծանր կացության մեջ՝ կազմերը չափազանց անուշ են, բուրբը ղեկավարում ու անուշակ... Ըստ երևույթին, սոցիալիստական կուրալում չեն ընդունում շունչայական սեստության դասարան այն իրողությունը, որ գիրքն էլ աղան է եւ գործիչն ու թի գրավի ոչ միայն իր քուլանդակությամբ, այլև արտաքին հազ ու կառույց: Այս «Ներածականը» «Հայկականություն» եւ Արիականություն» գրի հոգաբարձի եւ ծեւավորման մակարդակի առիթով, որը հանելուրեն առանձնանում է գեղեցիկի եւ շինքի աշ Եւրոպայում ներդասակությամբ եւ ինչի համար, իմ չեճված սվայներով, առաջին մրցանակի է արժանացել նկարչների միությունում վերջերս կազմակերպված ցուցահանդես-մրցույթում:

ՎԵՐԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐԿՈՒՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Անդրադառնալով բովանդակությանը, նշենք, որ գիրքը հնարավորություն ունի դառնալու հայ ժողովրդի այն ռեալիստիկ սեղանի գաղղը, ում համար հարազատ ժողովրդի առանձնաճանրության եւ երեւելիության առաջադրումը կյանքի գերագույն նպատակներից մեկն է. եթե ոչ ամենակարեւորը: Գիտել ասած, ինձ համար դակաս արգահատելի չէ նաև մյուս ծայրահեղությունը, երբ «մեր հայերը» լեյսմոսիվով ծայր առնող գրույցներն անվերադարձ են Եւրոպայում եւ աշխարհի երեսին գոյություն ունեցող մարդկային բոլոր թերություններն ու թուլությունները նույն այդ «մեր հայերի» վերագրումով... Այս վերջին երևույթի մասին մեկ ուրիշ անգամ: Վերադառնալով սնադարությանը հավաստեմ, որ եթե դա իստող թեմա է ինչի սեղանի Եւրոպայում փառաբանելի համար, դեռ ոչինչ, սակայն կարող է վստահավոր բնույթ ստանալ վառ երեւակայության շնորհիվ ծայրահեղության մեջ ընկնելու հակված սեղծագործ մասվորականության Եւրոպայում, եւ չափազանց վստահավոր եթե այն Եւրոպայում է դառնում կուսակցական գործիչների եւ փառանքական ծրագրերն ու նպատակներն իրականացնելիս, ինչը տեղի ունեցավ 20-րդ դարի 30-ական թթ. նացիստական Գերմանիայում: «Ես մի խեղճ ու կրակ արգեճեհնացի եմ, - գրում է Բորիսը, խեղճ ու կրակ անվանելու իրավունք միայն հենց ինձը Բորիսն ունի. - եւ ի փճակի չեմ դիժերամբեր ծննելու, ինչի մեճաճորհը Ուրուզային է տասկանում, ուր հիմնական թեման ուրուզային է...»: Ու եթե ուրուզայիցիների եւ հայերի նման փոքր ժողովուրդների համար իմենեղությունը «հիմնական թեմայի» վերածելը կարող է դրական երաճակուրում ունենալ, որդես իմենադասարանության բնագրի դրեւորում, հզոր մեծությունների անվերջանալի

բարեկամներին, փառանքական գործիչներին, լրագրողներին... «Այս գիրքն իր մեծ դերը կատարում է, եւ եվրոպական արածներում բնակվող հայությունը գեր է մնում այլ ժողովուրդներին բաժին ընկած առեւելի ողբերգությունից: Այստեղ, մի խումբ մարդիկ, ազնիվ գիտնականներ եւ բարձր նկարագրի սերանիմ, անգնահատելի ծառայություն են մատուցում մեր ժողովրդին», նշում է գրի ներկա հրատարակության խմբագիր Յուրի Խաչիկյանը: Մեզ ինչ թե Եւրոպայում Յոհան Լեփսուսի, Մորից Վագների, Հայնրիխ Հյուբերմանի, Յոզեֆ Արտիկովսկու, Կարլ Ռոթի կողմից գրված ներկայացված են անուններ, որոնք, ցավով, ինչ են հայտնի եւ կամ բոլորովին անծանոթ են մեր հասարակայնությանը: Առանձնահատուկ կուղեի նշել այդ Եւրոպայում գերման-հայկական ընկերության նախագահ Պաուլ Ռոտերսիին եւ հասկապես տաղանդավոր գիտնական, հասարակական գործիչ Արսեսու Արեդյանին, որի նախածնունդով է ջանքերով է ծնունդ առել այս հիշակի փրկարար գիրքն ու նաև վերահրատարակվել 1942-43 թթ. այս անգամ Եւրոպայում, երբ ֆաշիստական Գերմանիայում նորից կասկածի սակ է դրվում հայերի արիական ծագումը դարձյալ Թուրքիայի հակահայ ֆառազուրյան չմարող եռանդի «շնորհիվ»:

Գրի հեղինակներին հայ հասարակայնությանը անուշակ մոտիկ ներկայացնելու առումով շնորհակալ գործ են արել կազմողները կենսագրական նյութեր հրատարակելով գրի «Հավելված» բաժնում: «Փրիմթիմթիմ», ինչպես արդեն նշեցին, գիրքը հոգաբարձի է ինձանով եւ բարձր մակարդակով Գարեգին Մարտիրոսյանի հոգաբարձի ծեւավորմամբ: Անթրի է գերմաններն սեփսեփի թարգմանությունը, եւ ավստո, որ թարգմանչուհու Ալիսա Տոնոյանի վաղաճամ մահը գրեց նրան իր աշխատանքը հրատարակված սեսնելու հաճույքից:

Մովորականի նման մեծագույն ու Եւրոպայում (գերմաններին) հասկանալի է, բայց իսպելենից ու Եւրոպայում հեճո անըմբռնելի), բայց ինչպես ասում են լավ է ու, ֆան երթեմ, հրատարակվել է մի գիրք, որը մեր հասարակության մեջ գիր ու գրչության, մասվորականության նկատմամբ սատած վերաբերմունքի դասարաններում նորից ու նորից առաջադրում է այն նորից ու նորից մոռացված ճեմարությունը, որ գիրքն ու ճեմարի մասվորականությունը միտ էլ եղել են հայ ժողովրդի (ցանկացած ժողովրդի) փրկության առաջին դիրեւում:

Այն, որ հայության գլխին կախված վստահի տառանալի հեճաճան ամենեւին չափազանցված չէր, վկայում է հրեաների ողբերգա-

ՆԿԱՐԾԻ ԱԶԵՐՈՎ

Առաջնությունը թվերով եւ փաստերով

«Շիրակի» ավագը ռեկորդակիր

ՀՀ առաջնություններում անցկացրած խաղերի ֆանակով նոր ռեկորդակիր դարձավ «Շիրակի» ավագ Հովհաննես Թահմազյանը: Մայիսի 8-ին «Կոսայի» հետ խաղում նա անցկացրեց իր 215-րդ հանդիպումը՝ գերազանցելով նախկին թիմակից Արթուր Պետրոսյանի ռեկորդային ցուցանիշը (214 խաղ): Թահմազյանի հաշվին այժմ գրանցված է 234 խաղ, եւ դրանք բոլորն էլ անցկացրել է «Շիրակի» կազմում: Սա եւս յուրօրինակ նվաճում է: Առաջնության նախափուլին տուրում Թահմազյանն անցկացրեց ռեկորդային ցուցանիշներում իր հոբեյանական 300-րդ հանդիպումը՝ դառնալով այդ սահմանագիծը հասած 3-րդ ֆուտբոլիստը Արթուր Պետրոսյանից (325 խաղ) եւ Վարազդաս Ավետիսյանից (301) հետո:

Ընթերցողներին ենք ներկայացնում ՀՀ առաջնություններում 200 եւ ավելի խաղ անցկացրած ֆուտբոլիստների ցանկը.

1. Հովհաննես Թահմազյան 234
2. Գրիգոր Մկրտչյան 232
3. Հովակիմ Հովակիմյան 228
4. Սամվել Նիկոլյան 222
5. Վարազդաս Ավետիսյան 218
6. Գագիկ Մարգարյան 215
7. Վահրամ Հովհաննիսյան 215
8. Արթուր Պետրոսյան 214
9. Սեւադա Արզումանյան 209
10. Տիգրան Գոմեշյան 207
11. Մկրտիչ Հովհաննիսյան 206
12. Տիգրան Հովհաննիսյան 204
13. Արմեն Պետիկյան 203
14. Հարություն Աբրահամյան 201
15. Հակոբ Արսոյան 200

Ֆուտբոլիստներ, խաղեր, գնդակներ

Առաջնության հանդիպումներում 12 թիմերի կազմում հանդես են եկել 303 ֆուտբոլիստներ, որոնցից 16-ը երկու թիմում: Հաջողության հասնելու գրավականներից մեկն, անուշուհ, կայուն կազմ ունենալն է: Դրա հետ շատ կարեւոր է լինում ֆուտբոլիստների երկար նստահատի անկախությունը, ինչը մարզիչներին կազմի ընտրության լայն հնարավորություն է ընձեռում: Ամենակայուն կազմով այժի է ընկել 2-րդ մրցամասակիր «Չվարթնոցը»: Թիմի կազմում հանդես եկած 19 ֆուտբոլիստներից 14-ը մասնակցել է խաղերի 50 տոկոսից ավելիին: 2 ֆուտբոլիստ՝ Լեւոն եւ Արսավազ Արսեւյանները «Չվարթնոց» տեղափոխվեցին առաջնության ընթացքում: Իսկ ահա երկրի չեմպիոն «Փյունիկ» առաջնության ընթացքում կազմի հետ կապված փոփոխություններ կատարեց, լեգեոներներ հրավիրեց, իսկ վերջնագծում էլ աստա-

րեց դուրս բերեց երեսասարդ ֆուտբոլիստների, որոնց արդյունքում ընդհանուր առմամբ թիմի կազմում հանդես եկավ 30 խաղացող: Նրանցից 13-ն իրենց ուսերի վրա զգացին մրցաւարի ողջ ծանրությունը: Բրոնզե մրցանակակիր «Սոթախակում» հանդես եկավ 27 ֆուտբոլիստ: Մարզիչները կազմի ընտրության լայն հնարավորություն ունեին, թեւ որոշ ֆուտբոլիստների ծանրություններից արդեն մեկնարկում ստիպված էին հրաժարվել: «Սոթախակում» խաղերի կեսից ավելիին մասնակցել է 14 ֆուտբոլիստ:

Պահեսայինների կարծես ցատկաբար ունեց «Դինամոն» (20 ֆուտբոլիստ): Ինչո՞ք միտ, «Շիրակը» հանդես եկավ բացառապես տեղի կադրերով եւ աստարեզ հանեց 23 ֆուտբոլիստ: Իսկ բոլորից շատ 35 ֆուտբոլիստ է հանդես եկել «Լոռու» կազմում, որոնցից միայն 12-ն են մասնակցել խաղերի 50 տոկոսից ավելիին: Հայտնի բան է կազմի անընդհատ փոփոխությունները որոշեց կանոն արդյունք չեն տալիս: «Կոսայիում» եւ «Սիլվա-

զրավեցին առաջնության ընտրությունների սասնակում: Իսկ ընդհանուր առմամբ չեմպիոնի կազմում իրենց հաշվին գրել գրանցեցին 13 ֆուտբոլիստներ: Իսկ առավել շատ 14-ական ֆուտբոլիստ է այժի ընկել «Բանանցում» եւ «Արարատում»: Սակայն եթե «Բանանցի» լավագույն ընտրությունը Մկրտիչ Հովհաննիսյանը խաղեց 11 զնդակ, ապա «Արարատի» ընտրությունը Տիգրան Եսայանի եւ Անուշավան Փախլեանյանի օգտին գրանցվեց ընդամենը 5-ական զնդակ: Դրան հակառակ «Դինամոն» եւ «Ղարաբաղում» ընդամենը 7-ական ֆուտբոլիստ է հաջողվել գոյ խափել:

Անփոխարինելի ֆուտբոլիստներ

Ֆուտբոլում, իհարկե, անփոխարինելի ֆուտբոլիստներ չեն լինում: Խոսքն առաջնության հանդիպումներն առանց փոխարինման անցկացրած ֆուտբոլիստների մասին է: Իրենց թիմերի անցկացրած բոլոր խաղերին մասնակցել են 13 ֆուտբոլիստ-

նման հաջողության են հասել 4-ական ֆուտբոլիստներ: Եթե «Փյունիկում» նրանցից յուրաքանչյուրը խափել է մեկական զնդակ, ապա Շիրակի Արսյոն Հակոբյանը եւ «Սիլվայի» ֆուտբոլիստ Վահիմ Կազարանովն այժի են ընկել 3-ական անգամ, ինչը յուրօրինակ ռեկորդ է: Իսկ ընդհանուր առմամբ փոխարինման դուրս եկած ֆուտբոլիստներից գոյ են խափել 9 թիմերի 29 խաղացողներ մրցակցի դարձած գրավելով 37 անգամ:

Ռեկորդներ եւ ռեկորդակիրներ

Հոբեյանական առաջնությունում որոշ թիմերում գերազանցվեցին թիմային ռեկորդները, ի հայտ եկան նոր ռեկորդակիրներ: Նախ, անցկացրած խաղերի թվով ռեկորդակիրների մասին: Այս ցուցանիշով առաջինը ռեկորդակիր փոփոխություն տեղի ունեցավ «Շիրակում»: Մայիսի 8-ին «Կոսայի» հետ խաղում Հովհաննես Թահմազյանն անցկացրեց թիմի կազմում իր 215-րդ հանդիպումը՝ գերազանցելով Արթուր Պետրոսյանի ռեկորդային արդյունքը: Այժմ անցկացրած խաղերի թվով «Շիրակի» ռեկորդակիր Թահմազյանի հաշվին գրանցված է 234 խաղ:

Հունիսի 16-ին «Լոռու» հետ խաղում Վարազդաս Ավետիսյանը «Փյունիկի» կազմում անցկացրելով 162-րդ խաղը, դարձավ թիմի ռեկորդակիր գերազանցելով Արմեն Ավետիսյանի ցուցանիշը (161 խաղ): «Փյունիկի» ռեկորդն այժմ 178 խաղ է: Երկու տարի անց, հուլիսի 7-ին, «Լեւոնագործի» հետ խաղում «Արարատի» ավագ Կարեն Բարսեղյանը գերազանցեց իր նախկին թիմակից Հարություն Աբրահամյանի ռեկորդը (153 խաղ) առաջնության ավարտին լավագույն արդյունքը հասցնելով 163 խաղի:

Անցկացրած խաղերի ֆանակով ռեկորդակիրները փոխվեցին նաեւ «Լոռու» (Վարդան Հովհաննիսյան 71 խաղ) եւ «Բանանցում» (Վահան Արզումանյան 88 խաղ):

Գրանցվեցին նաեւ արդյունավետության ռեկորդներ: Սիւրբ Ավանեսյանը խափելով 15 զնդակ, դարձավ «Չվարթնոցի» ռեկորդակիրը մեկ մրցաշրջանում խափած գոլերի ֆանակով: Մինչ այդ լավագույն արդյունքի էին հասել Արթուր Քոչարյանը (1999 թ.) եւ Սարգիս Նազարյանը (2000 թ.), որոնք խափել էին 11-ական զնդակ:

Արդյունավետության ռեկորդը գերազանցվեց նաեւ «Դինամոնում»: Գալուստ Պետրոսյանի ցուցանիշը (9 գոլ) լավագույնն է թիմի համար ինչ-որ մեկ մրցաշրջանում, այնուհետ էլ բարձրագույն խմբում: Անցյալ մրցաշրջանում թիմի ռեկորդակիրներն էին Սուրեն Չախաչյանն ու Վարդան Բիչախչյանը, որոնք խափել էին 4-ական զնդակ:

յուն» խաղադաշտ են դուրս եկել 30-ական ֆուտբոլիստ: Հաջողության հասնելու մյուս կարեւոր գրավականը թիմում գոհները հաջողությանը եզրակախելու ունակությամբ օժտված ֆուտբոլիստների անկախությունն է: Իհարկե, շատ լավ է, որ թիմն ընդգծված ընտրություն ունենում, սակայն կարեւոր է նաեւ, որ մյուս ֆուտբոլիստներն էլ այժի են ընկնում արդյունավետությամբ: Առաջնությունում գրանցված 454 գոլերի հեղինակներ են դարձել 123 ֆուտբոլիստներ: Լեւոն Մկրտչյանն ու Գոռ Աթաբեկյանը գոլեր են խափել 2 թիմի կազմում, իսկ Էդգար Մաքարյանը մրցակիցների դարձած գրավելուց զատ, մեկ զնդակ էլ խափել է սեփական դարձած:

Չնայած առաջնության լավագույն ընտրություն «Փյունիկից» եւ, սակայն Արման Քարամյանի խաղընկերներն էլ այժի ընկան արդյունավետությամբ: Բավական է նեւ, որ եւս երկու փյունիկցիներ՝ Հայկ Հարությունյանն ու Վարդան Սիմոնյանը, տեղ

ներ: Նրանցից միայն 5-ը Ալեքսանդր Թադևոսյանը («Արարատ»), Հովհաննես Թահմազյանը («Շիրակ»), Սիւր Ավանեսյանը («Չվարթնոց»), Սարգիս Ներսիսյանը («Լեւոնագործ») եւ Նիկոլայ Սարգսյանն են («Դինամո») հանդես եկել առանց փոխարինման: Շատ կարեւոր է նաեւ հաջող փոխարինում կատարելը, դրանց միջոցով թիմի խաղը կարգավորելը, մրցակցությունում բեկումն մտցնելը: Այս առումով այժի է ընկել «Արարատի» գլխավոր մարզիչ Արվադի Անդրեասյանը: «Արարատում» փոխարինման դուրս եկած ֆուտբոլիստներից հինգը դարձել են գոլի հեղինակ խափելով 7 զնդակ: Նրանցից Դավիթ Աբրահամյանն ու Արա Նիկոլյանը խաղադաշտ դուրս գալով, 2-ական անգամ գրավել են մրցակցի դարձած:

«Բանանցում» եւս 5 ֆուտբոլիստ փոխարինման դուրս գալիս այժի է ընկել արդյունավետությամբ խափելով 6 զնդակ: 2 գոլի հեղինակ է դարձել Մկրտիչ Հովհաննիսյանը: «Շիրակում», «Սիլվայում» եւ «Փյունիկում»

Ղազախստանում ստեղծվել է սուպերլիգա

Ղազախստանի ֆուտբոլային միության գործկոմի նիստում որոշվել է հաջորդ մրցաշրջանից կազմավորել սուպերլիգա: Այնտեղ կընդգրկվեն այս արվա բարձրագույն խմբի առաջնությունում 1-12-րդ տեղեր զբաղեցրած թիմերը: Սուպերլիգայի առաջնությունը կանցկացվի 2 փուլով: Առաջին փուլում թիմերը կհանդիպեն երկու անգամ: Երկրորդ փուլում 1-6-րդ տեղերը գրաված թիմերը կընդգրկվեն երկու օրվա շրջանում կլիմայական մեղաքներ, 7-12-րդ տեղեր զբաղեցրած ակումբները նույնպես երկու օրվա շրջանում կորոշեն այն թիմին, որը հաջորդ տարի կսեղափոխվի բարձրագույն խմբում: Ընդ որում, առաջին փուլում թիմերի վասակած բոլոր միավորները հաջորդ փուլում հաշվի են առնվելու:

Բարձրագույն խմբում կկազմեն 2001 թ. վերջին 5 տեղեր զբաղեցրած թիմերը 7 նոր ակումբների հետ: 2 օրվա խաղով հանդիպումների արդյունքով կորոշվի սուպերլիգայի ուղեգիր նվաճած թիմը, իսկ 2-րդ տեղը գրաված թիմը սուպերլիգայի 11-րդ տեղը զբաղեցրած ակումբի հետ անցումային խաղ կանցկացնի:

Փոփոխության է ենթարկվել նաեւ լեգեոներների քույրաբեղի ֆանակը: Եթե նախկինում թիմի կազմում հայտնաբերված լեգեոներների թվով անսահմանափակ էր, իսկ խաղին միաժամանակ կարող էին մասնակցել առավելագույնը 5 լեգեոներներ, ապա այժմ կարելի է հայտնաբերել 4-ից ոչ ավելի լեգեոներ, իսկ արձանագրությունում ընդգրկել 3 ֆուտբոլիստ: Բարձրագույն խմբի համար լեգեոներների թվով կազմում է համապատասխանաբար 3 եւ 2:

Մարզերի առաջնություններին տրվել է առաջին խմբի կարգավիճակ: Գավաթի խաղարկությունը կմասնակցեն Սուպերլիգայի եւ բարձրագույն խմբի առաջնության թիմերը: Վերջիններս նախ կորոշեն 4 ուժեղագույններին, որոնք սուպերլիգայի 12 թիմերի հետ կլիմայական դասավորվեն մրցանակը:

Լավագույնը Կոնսրան է

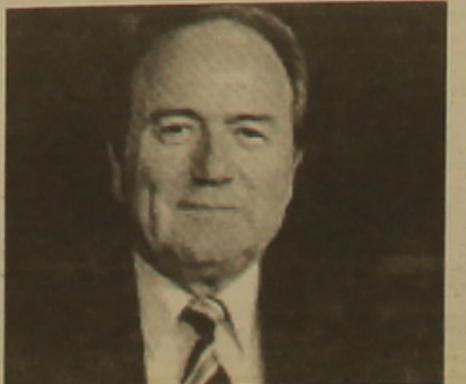
Ռումինայի հավաքականի եւ «Սիլվայի» ղազախստանի Կոնսրան ճանաչվել է երկրի լավագույն ֆուտբոլիստ: Անցյալ զարմանք նա «Ալալտի» կազմում հանդես եկավ ՌԵՖԵՆ-ի գավաթի եզրափակիչում, հետո տեղափոխվեց «Սիլվայ»: Լավագույնը ճանաչվելու առիթով նա նեւ էր, որ շատ ուրախ է դառնալու Գեորգե Հաջիի եւ Գեորգե Պոպեսկուի հետնորդը: Միեւնույն ժամանակ, 26-ամյա ֆուտբոլիստն իր ակտիվությանն է հայտնել, որ լավագույնն է ճանաչվում երկրի հավաքականի համար անհաջող մրցաշրջանում: Վերջին 16 տարվա ընթացքում Ռումինայի հավաքականն առաջին անգամ չկարողացավ աշխարհի առաջնության ուղեգիր նվաճել: Մրցանակի փոխարեն Կոնսրան կնախընտրվի ուղեգրությունը ճառագիւղ եւ Հարավային Կորեա:

Մասնակիցների թիվը ռեկորդային է

2002 թ. թեթեւ ասեղնակայի եվրոպայի ծննդային առաջնությունը, որը կանցկացվի մարտի 1-3-ը Վիեննայում, մասնակից երկրների եւ մարզիկների թվով կլինի ռեկորդային: Առաջնությանը մասնակցելու հայտ են ներկայացրել 46 երկրների 802 մարզիկներ: Թեթեւ ասեղնակայի եվրոպական ասոցիացիայի անդամ 49 երկրներից առաջնությանը չեն մասնակցի միայն «գաճաճ» ղեկավարների Ֆիլիպինների, Լիխտենշտեյնի եւ Սոմալիայի մարզիկները: Մասնակից երկրների թվով ռեկորդային էր 1996 թ. Սոնիոյում կայացած առաջնությունը (45 երկիր), իսկ մարզիկների թվով (566) անցյալ արվա մարտին Քեյպտաի Գեյն Լադաում անցկացված սուպերլիգա: Մասնակցում է, որ եվրոպայի հերթական առաջնությունում ամենաերկարացողը կլինեն Ռուսաստանի, Գերմանիայի, Մեծ Բրիտանիայի եւ Ֆրանսիայի հավաքականները: Եվրոպայի ծննդային առաջնություններն անց են կացվում 1970 թ.-ից: Անդամիկ առաջնությունը կայացել է Վիեննայում մարտի 14-15-ը:

Բլաշերը մտադիր է Եւրոնակել աշխատանքը ՖԻՖԱ-ում

Ինչո՞քն հայտնի է, 2002 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ժամանակ տեղի կունենան ՖԻՖԱ-ի հերթական կոնգրեսը, որում կանցկացվեն այդ կազմակերպության նախագահի ընտրությունները: Գերմանական «Բիլդ» հանդեսին տված հարցազրույցում ՖԻՖԱ-ի նախագահ Չեդ Բլաշերը նեւ է, որ մասնաւոր է Եւրոնակել աշխատանքը: Բլաշերը հայտնել է, որ ինքն ֆուտբոլի ազգային մի շարք ֆեդերացիաների ղեկավարներից նամակներ է ստանում, որոնցում վարձերից նամակներ է ստանում, որոնցում նրան իրենց ղառաստակաւորություն են հայտնում Բլաշերի օգտին փոխարկելու: Նրանց թվում է նաեւ Գերմանիայի ֆուտբոլային միության նախագահը:

Բլաշերը բազմիցս հայտարարել է, որ եթե Կոնգրեսի մասնակիցների մեծամասնությունն իր օգտին փոխարկի, ապա ինքն կարունակի մնալ ՖԻՖԱ-ի նախագահը՝ ղառսնում:

Հույսը վերջինս է մեռնում

Անգլիական «Էվերսոն» ակումբի կիսադաշտային Փոլ Գասկոյնը դեռեւս հույս ունի, որ կվերադառնա երկրի ազգային հավաքական, որի շարքերից վարվել էր 1998 թ. աշխարհի առաջնության ժամանակ: Ճիշտ է, ներկայումս Գասկոյնը դեռեւս լավ մարզավիճակում չէ, սակայն իր իսկ համոզմամբ մինչեւ ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության մեկնարկը ղառստուս կլինի հավաքականում խաղալու համար:

Ինչ վերաբերում է նրա ֆուտբոլային հետագա ճակատագրին, ապա Գասկոյնը երազում է դառնալ բանիմաց մարզիչ: Սակայն, ելույթներ ավարտելուց հետո նա նախ ցանկանում է մի ֆանի շարքի համագտակում, որը միայն զբաղվել մարզական գործունեությամբ:

